

Boken om SO 1–3

Boken om SO 1–3 är elevernas första grundbok i geografi, samhällskunskap, historia och religion.

Provlektion: Om demokrati och hur möten, till exempel klassråd, genomförs och organiseras.

Provlektion

Följande provlektion är ett utdrag ur Boken om SO 1–3 och tillhörande arbetsbok 3. Texterna och uppgifterna ger eleverna förutsättningar att utveckla sina förmågor att analysera, kommunicera och att hantera begrepp och information. Centrala frågor är: Varför har man möten? Varför röstar man? och Vad kännetecknar demokratiska beslut? Lektionen består av:

- Boken om SO 1–3 sidorna 78–81
- Boken om SO 1–3 Arbetsbok 3 sidorna 7–8

Så här kan du arbeta med lektionen

1. Kopiera upp sidorna 78–81 från grundboken och sidorna 7–8 från arbetsbok 3 till klassen.
2. Läs rubriken på sidan 78 från grundboken: Vem ska få bestämma? Vad tror eleverna att texten kommer att handla om?
3. Läs texten på sidorna 78–79 tillsammans, prata om innehållet och titta på bilderna. Uppmuntra eleverna att ställa nyfikna frågor och fundera på om det är något som de inte förstår.
4. Var uppmärksam på ord och begrepp som är viktiga och som eleverna kanske inte känner till, t.ex. rösta, anonym, politiker, demokrati, folkstyre och diktatur. Skriv gärna upp dem synligt i klassrummet.
5. Sammanfatta texten tillsammans.
6. Använd frågorna i röda rutan för diskussioner i helklass, mindre grupper eller två och två.
7. Läs rubriken på sidan 80 från grundboken: Vart ska 3B åka på klassresa? Vad tror eleverna att texten kommer att handla om?
8. Läs texten på sidorna 80–81 tillsammans, prata om innehållet och titta på bilderna. Uppmuntra eleverna att ställa nyfikna frågor och fundera på om det är något som de inte förstår.
9. Var uppmärksam på ord och begrepp som är viktiga och som eleverna kanske inte känner till, t.ex. klassråd, ordförande, sekreterare och protokoll. Skriv gärna upp dem synligt i klassrummet.
10. Sammanfatta texten tillsammans.
11. Låt eleverna arbeta med sidorna 7–8 från arbetsbok 3.

Bilden vid uppgift 4 på sidan 8 betyder att eleverna ska diskutera två och två, i liten grupp eller i helklass.

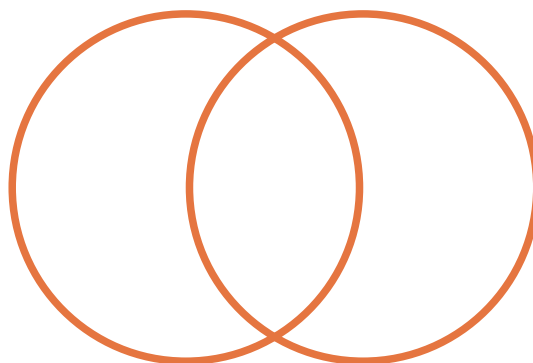
Tips för fortsatt arbete!

Hitta på egna partier

Titta på de olika partisymbolerna. Använd t.ex. Google Bilder på internet och lägg upp symbolerna på Smartboardtavlan (om sådan finns i klassrummet). Har eleverna sett dem förut? Känner de till namnen på några partier? Låt sedan eleverna hitta på egna partier, rita egna partisymboler och skriva egna partiprogram. Vad tycker de är viktigt i skolan, på fritids eller i samhället? Vad vill de förändra och förbättra? Eleverna kan t.ex. arbeta i mindre grupper eller två och två. Redovisa eventuellt i helklass eller sätt upp valaffischerna som en utställning i skolan.

Jämföra demokratiska beslutsprocesser

Jämför hur man bestämmer och kommer överens i vårt land och samhälle med hur man kan bestämma och komma överens i en klass. Finns det likheter? Finns det skillnader? Låt eleverna diskutera två och två och lyft sedan exempel i helklass. För att göra det tydligt för eleverna kan man använda ett enkelt VENN-diagram, genom att på t.ex. whiteboarden rita två stora cirklar som delvis överlappar varandra. Det som är unikt för hur man bestämmer i ett samhälle skrivs in i den ena cirkeln. Det som är unikt för hur man kan bestämma i en klass skrivs in i den andra cirkeln. I det område där cirkelarna möts skriver man in det som är gemensamt och lika.

Kriterier för bedömning av godtagbara kunskaper i slutet av år 3:

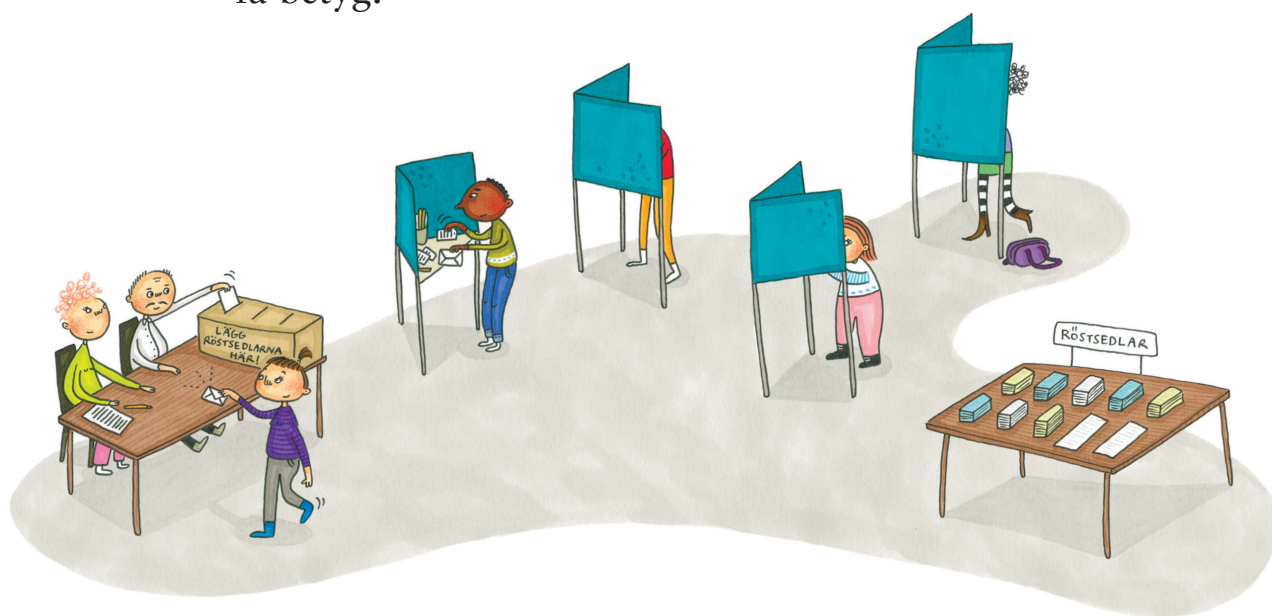
- Eleven visar grundläggande kunskaper om samhällsförhållanden.
- Eleven beskriver likheter och skillnader samt orsaker och konsekvenser i sammanhang som är relevanta för ämnet.

Vem ska få bestämma?

Ibland tycker man olika. Som när du och två kompisar vill se olika filmer på bio. Hur gör ni då? Ni kan dra lott. Eller prata tills ni kommer överens. Eller rösta och se den film som flest vill se. Det är ofta svårt att bestämma så att alla blir nöjda.

I en demokrati bestämmer man tillsammans

I ett land ska flera miljoner människor bestämma saker tillsammans. Det kan vara hur fort bilar får köra på en väg. Det kan vara i vilken klass barn ska få betyg.

Var fjärde år är det val i Sverige. Alla över 18 år får rösta. Man kan vara anonym. Då behöver man inte berätta vem man röstar på. Rösten lägger man i ett kuvert. Sedan räknas alla rösterna.

Då röstar man om hur man ska göra. Alla vuxna har en röst var. Men det skulle ta för mycket tid att rösta om allt. Istället röstar vi på vilka personer som ska få fatta besluten. Det är våra politiker. Man röstar förstås på dem som tycker som man själv.

Att folket får bestämma genom att rösta fram sina ledare kallas för demokrati. Det betyder folkstyre. Att det är folket som styr.

- I en demokrati är det viktigt att alla får säga vad de tycker!

Berätta!

- Vem tycker du ska få bestämma?
- Vem bestämmer i ett land som har demokrati?
- Varför är det viktigt att alla får vara med och bestämma?

I en diktatur bestämmer bara en

I några länder på jorden får folket inte vara med och bestämma. En ledare bestämmer allt. Ett sådant land kallas diktatur.

I en diktatur vågar folket inte säga vad de tycker.

Vart ska 3B åka på skolresa?

1 Idag är det klassråd i 3B. Paloma är ordförande.

2 Många räcker upp handen. Kalle är sekreterare. Han skriver upp allt som klassen vill prata om.

3 DÅ BÖRJAR VI MED PUNKT 1. ASTON VILL ÅKA TILL ÄVENTYRSBADET PÅ SKOLRESAN. FINNS DET FLER FÖRSLAG?

4

Alla får rösta. Kalle skriver upp rösterna.

5

DET ÄR FLEST SOM VILL ÅKA TILL ÄVENTYRSBADET PÅ SKOLRESAN. DÅ BESTÄMMER VI ATT VI ÅKER DIT.

7

Så här blev protokollat:

Klassråd i klass 3B

1. Klassen har tre förslag på klassresa: Äventyrsbadet, Fortidsläger och djurpark. Äventyrsbadet vinner med 5 röster.
2. Femmorna kastar snöbollar på rasterna. Vi bestämmer att Göran ska prata med deras lärare. Elevrådet ska ta upp det.
3. Vanna vill börja med leksaksdag igen. Vi röstar och det vill alla. Vi bestämmer att fredag är leksaksdag.
4. Mötet avslutas.

Skrivet av: Kalle Skogh

6

– Om man låter en i taget prata så hörs alla.

81

Vem ska få bestämma?

1 Barnen har svårt att bestämma vad de ska leka på rasten. Hur kan de göra för att komma överens? Skriv och berätta.

2 Kan du? Sätt **X** i rätt ruta.

A. Hur gör man för att bestämma tillsammans i ett land där man har demokrati?

- 1. Låter de rikaste bestämma.
- x. Röstar på politiker.
- 2. Drar lott.

B. Hur kan man göra för att bestämma tillsammans i en klass?

- 1. Rösta.
- x. Prata alla på en gång.
- 2. Låta lärarna bestämma allt.

C. Vad gör en sekreterare vid ett möte?

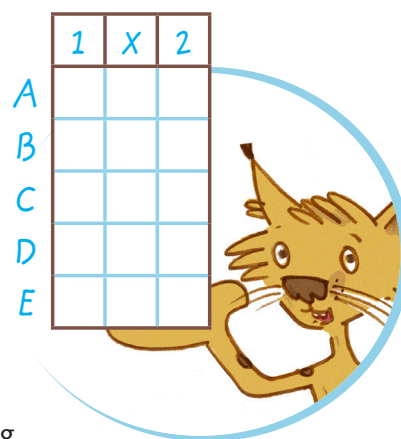
- 1. Skriver vad som sägs och bestäms.
- x. Bestämmer allt.
- 2. Tar hand om pengarna.

D. Vad är en ordförande?

- 1. Den som ordnar klassfest.
- x. Den som leder ett möte.
- 2. Den som kan alla ord.

E. Vad kallas det när bara en ledare bestämmer allt i ett land?

- 1. valurna
- x. folkstyre
- 2. diktatur

3 Tänk dig att du får bestämma allt i Sverige under en hel dag. Vad bestämmer du då? Låter du någon få vara med och bestämma? Skriv och rita.

4 Varför måste man vara över 18 år för att få rösta i Sverige, tror du?

